

Shodno članu 35 Zakona o državnoj upravi („Službeni list CG“, br. 78/18 i 70/21), a u vezi sa članom 60 stav 1 alineja 5 Zakona o državnim službenicima i namještenicima („Službeni list CG“, br. 2/18, 34/19 i 8/21), Vlada Crne Gore je, na sjednici od _____ 2021. godine, donijela

R J E Š E N J E **O RAZRJEŠENJU DIREKTORA DRŽAVNOG ARHIVA**

1. Razrješava se **SAŠA TOMANOVIĆ** dužnosti direktora Državnog arhiva, prije isteka mandata.
2. Dispozitiv ovog rješenja objaviće se u „Službenom listu Crne Gore“.

O b r a z l o ž e n j e

Ministarka prosvjete, nauke, kulture i sporta je, na osnovu člana 60 stav 1 tačka 5 Zakona o državnim službenicima i namještenicima i člana 33 Zakona o državnoj upravi, podnijela Vladi Crne Gore predlog da Sašu Tomanovića, diplomiranog pravnika, razriješi dužnosti direktora Državnog arhiva Crne Gore. U obrazloženju predloga je navela sljedeće: „Rješenjem Vlade Crne Gore Saša Tomanović, diplomirani pravnik, imenovan je za direktora Državnog arhiva Crne Gore. Članom 60 stav 1 tačka 5 Zakona o državnim službenicima i namještenicima je predviđeno da imenovanom, odnosno postavljenom licu mandat prestaje: istekom mandata, na lični zahtjev, prestankom radnog odnosa i razrješenjem. Stavom 2 tačka 4 istog člana je predviđeno da se lice razrješava u drugim slučajevima propisanim posebnim zakonom. Odlukom Vlade Crne Gore, formirano je novo Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta. Novoformirano Ministarstvo, preuzelo je prava i obaveze bivšeg Ministarstva prosvjete, Ministarstva nauke, Ministarstva kulture i Ministarstva sporta. Vršanjem dužnog nadzora od strane Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta, utvrđeno je da nije urađena revizija fondova i zbirki (arhivske građe) što otvara pitanje bezbjednosti bogate arhivske građe. Članom 2 Uredbe o načinu i uslovima čuvanja javne registratorske i arhivske građe je predviđeno da : „Javna registratorska i arhivska građa, odlaže se i čuva u sređenom stanju i tehnički opremljena“. U konkretnom slučaju, ne vršenjem revizije navedenih fondova i zbirki, ne postoji tačan podatak o stanju istih. U prilog navedenom je i član 5 pomenute uredbe, gdje se navodi: „Instalacije u arhivskim prostorijama (električni vodovi, vodovodne i kanalizacione cijevi, cijevi centralnog grijanja, uređaji za zaštitu od požara i sl.) redovno se kontrolišu i održavaju u ispravnom stanju. Održavanje klimatskih, hemijsko-bioloških i fizičkih uslova podrazumijeva zaštitu arhivske građe od štetnih uticaja vlage, temperature, svjetlosti, ultravioletnih i drugih zračenja, mikroorganizama, prašine, insekata, glodara i fizičkih oštećenja. U arhivskim prostorijama temperatura vazduha treba da se održava u rasponu od 14-20° C, a relativna vlažnost od 50-60%. Arhivske prostorije se redovno održavaju čistim i urednim, a povremeno se čisti i arhivska građa“. Kako revizija zbirki i fondova za vrijeme trajanja mandata direktora Saše Tomanovića, nikad nije izvršena, to se sa sigurnošću ne može utvrditi stanje fondova i zbirki, te da li se čuvaju na propisan način, da li je došlo do njihovog oštećenja, smanjenja vrijednosti, te da li uopšte određene zbirke i fondovi i dalje, usled mogućeg neadekvatnog tretmana, postoje u Državnom arhivu. Takođe, poseban akcenat treba staviti i na nepostojanje plana kontinuirane zaštite i očuvanje arhivske građe na nivou Državnog arhiva Crne Gore, niti plana rješavanja nedostajućih smještajnih kapaciteta, imajući u vidu obimnu arhivsku građu. U trenutnom rukovođenju Državnim arhivom Crne Gore, zabilježena je i činjenica neadekvatnog odnosa prema najstarijim dokumentima koji se čuvaju u Državnom arhivu. Prednje se ogleđa, u nečuvanoj odluci rukovodioca, da na korišćenje da najstarija dokumenta iz najvrednijih fondova koji imaju status kulturnog dobra. Iako je najvrednija građa (originali) zakonskim propisima trajno zaštićena, ona se svakodnevno daje na korišćenje i nekontrolisano kopira, što predstavlja

svojevrsan presedan. Dakle, direktor Državnog arhiva Crne Gore, svojim činjenjem, zloupotrebljava arhivsku građu, odnosno, istu dovodi u opasnost od trajnog oštećenja ili nemogućnosti vraćanja. Članom 4 Pravilnika o načinu i uslovima korišćenja arhivske građe je predviđeno da se arhivska građa koristi u čitaonici Državnog arhiva. Članom 9 stavom 2 navedenog Pravilnika je utvrđeno da se arhivska građa, po pravilu, koristi u kopiji originalnog dokumenta, a izuzetno, ukoliko ne postoji kopija, može se dokument koristiti u originalnom obliku. Članom 11 Pravilnika je utvrđeno da korisnik kome je građa ustupljena radi korišćenja, istu može koristiti u ukupnom trajanju od deset radnih dana, od dana prijema. Poslednji elaborat o stanju arhivske djelatnosti učinjen je 2016. godine. Od momenta izrade elaborata, do danas, nije bilo analize stanja u ovoj oblasti, kao ni jedinstvene metodologije rada. Za istaći je i činjenica da je za pokušaj uvođenja informacionog sistema, potrošena ogromna svota novca, a da u Državnom arhivu Crne Gore još uvijek nije ustanovljen jedinstveni informacioni sistem, a samim tim ni informaciono povezivanje (umrežavanje) teritorijalno udaljenih organizacionih jedinica. Dakle, sistem rada je u domenu proizvoljnosti i mnogo pokazatelja potvrđuje da je stanje daleko od onoga što podrazumijeva savremena arhivska teorija i praksa. Samovoljno raspolaganje resursima, netransparentan rad bez definisanih strateških ciljeva, kao i nesavjestan odnos prema arhivskoj građi, koja nas identifikuje kao državu i narod, ukazuje na loše rukovođenje i organizovanje rada. Shodno članu 25 stav 1 tačka 5 i 6 Zakona o kulturi, direktor ustanove se razrješava dužnosti, prije isteka mandata, ukoliko postupa suprotno Zakonu, statutu i opštim aktima ustanove ili ukoliko ne obezbjeđuje zakonit rad ustanove. Sledstveno navedenom, direktor Državnog arhiva Crne Gore postupa suprotno Zakonu i opštim aktima ustanove, što nesporno utvrđuje nepostojanje neophodne dokumentacije o uslovima u kojima se čuva i način na koji se tretira arhivska građa, pri čemu ne obezbjeđuje zakonit rad ustanove. U svjetlu prednje navedenog, predlažem da se Saša Tomanović razriješi dužnosti direktora Državnog arhiva Crne Gore“.

Vlada Crne Gore je razmotrila i prihvatila navedeni predlog ministarke prosvjete, nauke, kulture i sporta i, shodno članu 35 Zakona o državnoj upravi, a u vezi sa članom 60 stav 1 alineja 5 Zakona o državnim službenicima i namještenicima, donijela Rješenje o razrješenju direktora Državnog arhiva Saše Tomanovića, prije isteka mandata.

Na osnovu izloženog, riješeno je kao u dispozitivu.

UPUTSTVO O PRAVNOJ ZAŠTITI: Protiv ovog rješenja žalba nije dopuštena, već se može tužbom pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Crne Gore u roku od 20 dana od dana prijema rješenja.

Broj:
Podgorica, ____ 2021. godine

VLADA CRNE GORE

PREDSJEDNIK
Prof. dr Zdravko Krivokapić